

Handlingsplan för friluftsliv

Bild: Vår i Jällbjär på gränsen mellan Klippans och Svalöv

Beslutad av: Ledningsgrupp, den 31-03-2025

Dokumentansvarig: Lars Hultin

Diarienummer:

Senast reviderad:

Giltig till: 31-12-2028

Innehåll

Inledning	3
Syfte.....	3
Mål.....	3
Vad är friluftsliv	4
Aktiviteter	5
Tillgänglighet.....	5
Naturen och folkhälsan.....	6
Tätortsnära natur.....	7
Hållbart friluftsliv.....	9
Samverkan.....	10
Allemansrätten.....	11

Inledning

Friluftslivet är en viktig del av livet för oss människor och inte minst Klippans kommuns invånare. Naturen och friluftslivet ger oss återhämtning och äventyr, väcker upptäckarglädjen och stärker vår allmänna hälsa. Både psykiskt och fysiskt. Nordvästra Skåne bjuder på en variation som kan tillgodose de allra flesta människors intressen och behov och här är Klippan inget undantag. Strövstigar, bokskogar, vattendrag, sjöar, ängsmarker och milslånga vandringsleder. Vi har ordagrant lyxen av att ha naturen in på knuten. Trots detta är det många som inte hittar ut i naturen. Detta är något vi vill ändra på.

Goda förutsättningar för friluftslivet främjar folkhälsan och en friskare befolkning, gynnar turismen och skapar förutsättningar för etablering av nya företag och föreningsliv. Att vistas i gröna miljöer kan även generera bättre skolresultat.

Ett ökat intresse för friluftslivet och vår natur skapar också omtanke till naturen och vår miljö. Naturens bästa skydd är människorna som älskar den. Naturen är dessutom en av få arenor som erbjuder platser för möten mellan människor under helt jämlika förhållanden. Att vistas utomhus i naturen är gratis vilket gör den tillgängligt för alla oavsett ekonomisk situation. Ute stängs ingen ute.

Handlingsplanen för friluftsliv är ett underliggande dokument till Klippans kommuns friluftstrategi och omfattar det arbete och de insatser Klippans kommun ska sträva efter under en fyra-årsperiod. 2025-2028.

Innefattat i handlingsplanen finns lista på aktiviteter med ansvarsfördelning.

I den antagna strategin står ”Kommunens samtliga verksamheter åläggs att ta planen och friluftslivets intressen i beaktning.”

Syfte

Syftet med handlingsplanen är att gemensamt arbeta för att göra kommunens friluftsliv synligt, attraktivt och tillgängligt för alla. Friluftslivets intressen ska tas i beaktning i all verksamhet som direkt eller indirekt påverkar kommunens invånares tillgång till friluftsliv och grönområden.

Mål

Klippans kommun ska vara en kommun där friluftslivet är en självklarhet. Det ska vara enkelt och lockande att vistas i naturen oavsett om det är på den tätortsnära strövstigen eller ute på det mer avlägsna friluftsområdet.

Handlingsplanen ska genom sina aktiviteter säkerställa att den antagna friluftstrategin efterlevs och att vår natur och våra friluftsområden skyddas samt håller en hög kvalitet och hög status.

Vad är friluftsliv

Friluftsliv handlar i grund och botten om ett möte mellan människa och natur.

I Klippans kommuns utgår vi från den officiella definitionen av friluftsliv, som bland annat finns i Förordningen SFS 2010:2008 om stadsbidrag till friluftsförbund.

”Vistelse utomhus i natur- och kulturlandskapet för välbefinnande och naturupplevelser utan krav på tävling”

Bild: Kvällsfiske i Bäljane å.

Uppföljning

Varje förvaltning ansvarar för att årligen redovisa sitt arbete med handlingsplanen i kommunens ledningssystem. I redovisningen ska ingå vilka åtgärdsåtgärder som förvaltningen arbetat med under det gångna året samt om dessa är pågående eller avslutade.

Ansvar för sammanställning av redovisat arbete samt redovisning till kommunens ledningsgrupp ligger på kultur- och fritidsförvaltningen.

Aktiviteter

Tillgänglighet

Friluftslivet i Klippans kommun ska vara tillgängligt för alla. Avgörande för tillgängligheten är möjligheten att ta sig till platser för friluftsliv. Det kan röra sig om tillgång till parkeringar, närhet till lokaltrafik eller platser kända för färdtjänst/taxi. Det kan även röra sig om markerade leder från tågstation eller busshållplatser.

Information om friluftslivet skall vara lättillgänglig, lättläst och locka till vistelse i naturen. Hemsidan och trycksaker bör innehålla information om våra gröna arenor, lockande bilder samt information som bedöms som viktig för besökaren. Exempelvis slingors längd, svårighetsgrad, handikappanpassning, kommunikationer och faciliteter.

Skyltar i friluftsområden ska vara tydliga och innehålla information som överensstämmer med information i trycksaker och på hemsida. Hemsidan bör även innefatta länkar till andra aktörers hemsidor för vidare information som bedöms viktig för medborgare och besökare. Så som myndigheter, organisationer eller föreningar.

Vid nybyggnation eller upprustning av strövstigar, vindskydd, spänger eller liknande skall handikappanpassning vara prioriterat för att om möjligt säkerställa att alla ges möjlighet att utöva friluftsliv på platsen. Utvalda platser bör ges extra uppmärksamhet när det gäller tillgänglighetsanpassningen.

Vissa grupper i samhället står längre ifrån friluftslivet än andra. Det kan exempelvis röra sig om fysiska hinder så som rörelsehinder och synnedbättning eller sociala hinder så som kulturellt arv eller tradition. Ett exempel på grupp som står långt ifrån friluftslivet är tonårsflickor födda utanför Europa. Kommunens verksamheter har ett gemensamt ansvar att göra naturen och friluftslivet attraktivt och tillgängligt även för dessa grupper. Både i egen verksamhet och planering samt i samverkan med andra aktörer.

1.1	Tillgänglig natur					
Nr	Åtgärdsbeskrivning	Huvudansvar	Delansvar	Nämnd	Hänvisning	Kommentar
1.1.1	Kommunikation. Lättillgänglig och lockande information om kommunens friluftsutbud.	KoF	KLF/ Kommunikationsavdelningen	KFN	Kommunikationsplan. Plan för ökad tillgänglighet och delaktighet	
1.1.2	Undersöka nytta och möjlighet till användning av digitala verktyg så som QR-koder, digitala slingor och gamification för att uppmuntra till vistelse i naturen.	KoF	KLF/ Kommunikationsavdelningen, Ett IT	KFN		

1.1.3	Tydlig och lättförståelig skyltning i friluftsområden.	KoF	KLF/ Kommunikationsavdelningen	KFN	Kommunikationsplan	
1.1.4	Tillgänglighetsanpassning av friluftsområden vid nybyggnation och restaurering. Exempelvis spänger, utkiksplatser med mera.	KoF	KoF, Soc?	KFN	Plan- och bygglagen. Plan för ökad tillgänglighet och delaktighet	
1.1.5	Översyn av parkeringsplatser, busshållplatser och information till färdtjänst för att möjliggöra transport till och från naturområden.	TF	KoF	TF	Plan- och bygglagen. Plan för ökad tillgänglighet och delaktighet	
1.1.6	Arbeta för att grupper med sociala hinder som gör att de står långt ifrån friluftslivet ges möjlighet och inspireras till vistelse i natur.	KoF, BUF, Soc		KFN, BUN, SON		

Naturen och folkhälsan

Vistelse i naturen gynnar vår hälsa på många olika sätt. Det väcker leklusten och upptäckarglädjen i både unga och gamla och ger oss återhämtning. Det stärker vår koncentrationsförmåga, psykiska välmående och främjar fysisk aktivitet. Vi har olika behov beroende på vem vi är och var vi är i livet. Utbudet av naturområden och grönområden bör därför så långt det är möjligt tillgodose allas behov. Det vill säga platser för träning och motion, rekreation och återhämtning, lek och rörelse, skola och lärande.

Vi upplever naturen med alla våra sinnen. Minnen kan vara starkt kopplade till sinnesupplevelser och väcka starka positiva känslor i oss. För att möjliggöra naturupplevelser för alla Klippanbor oavsett funktionsvariation kan sensoriska trädgårdar anläggas där alla sinnen stimuleras. Känsl, hörsel, syn, lukt och smak. Trädgårdar med en variation av färger, former och storlekar. Doften av blommor, jord och nyklippt gräs. Ljudet av insekter och vinden i högt gräs och

lövverk. Känslan av barkens struktur, bladverket mot fingertopparna eller sanden mellan tårna. Att smaka på färska örter, bär, frukt och grönsaker direkt från plantan.

1.2	Naturen och folkhäl- san					
Nr	Åtgärdsbeskrivning	Huvudansvar	Delansvar	Nämnd	Hänvisning	Kommentar
1.2.1	Anläggande av senso- riska trädgårdar för alla sinnen. Äldreboenden och anpassad skola pri- oriterade.	Soc, BuF	TF	SON, BUN	Plan för ökad till- gänglighet och del- aktighet	
1.2.2	Översyn av platser för utomhusträning i kom- munen. Utredda möjlig- heten att anlägga "ute- gym" i anslutning till friluftsområde.	KoF	KoF	KFN	Plan- och byggla- gen. Plan för ökad tillgänglighet och delaktighet	
1.2.3	Utredda möjligheten att anlägga lekplats/lek- platser och platser för utomhuslek i naturskön miljö i anslutning till fri- luftsområden, med geografisk spridning i kommunen.	KoF	TF	KFN	Plan- och byggla- gen. Plan för ökad tillgänglighet och delaktighet	

Tätortsnära natur

Grönska i skolmiljö har visat sig ge stora vinningar för skolresultat, psykiskt välmående och stimulerar fysisk aktivitet. Vid nybyggnation eller ombyggnation av skolmiljö bör grönskan prioriteras i planeringen av utemiljön samt inslag som stimulerar barnens nyfikenhet och möjlighet att leka, krypa och klättra.

Platser för utomhusundervisning kan anläggas. Dessa utomhusklassrum bör vara väl anpassade för skolans verksamhet samt tillgänglighetsanpassade med ramper, spänger och toalett. Utomhusklassrummen kan med fördel placeras i redan etablerade friluftsområden.

Våra tätortsnära slingor är några av de viktigaste friluftsområden vi har och de mest frekvent besökta. Hundpromenader och motion sker här årets alla dagar. Det är därför av hög vikt att dessa slingor är välskötta och att deras status hålls hög.

Fritidsfisket i kommunen lockar både kommuninvånare och fisketurister till våra fiskevatten. Sjöar och fantastiska vattendrag rinner genom vår kommun och passerar våra tätorter vilket gör dem lättillgängliga för fritidsfiskaren. Tillgänglighetsanpassade bryggor och strandsträckor bör anläggas och synliggöras.

Öppna vattendrag med goda förutsättning för fiskarnas vandring och lek är avgörande för ett hållbart fiske.

1.3	Tätortsnära natur					
Nr	Åtgärdsbeskrivning	Huvudansvar	Delansvar	Nämnd	Hänvisning	Kommentar
1.3.1	Framtagande av riktlinjer för planering och anläggande av skolgårdar med fokus på grönska och växtlighet som stimulerar barnens nyfikenhet, och möjlighet att leka, krypa och klättra.	BUF	TF	BUN	Barnkonventionen. Skollagen. Plan och bygglagen. Plan för ökad tillgänglighet och delaktighet	
1.3.2	Framtagande av förslag samt anrättande av utomhusklassrum i naturskön miljö. Väl anpassade för skolans verksamhet och med god tillgänglighet.	KoF, BUF		KFN	Barnkonventionen. Skollagen. Plan och bygglagen. Plan för ökad tillgänglighet och delaktighet	
1.3.3	Upprustning och utveckling av tätortsnära slingor samt tillhörande rastplatser och grillplatser.	KoF	SOC/All-tjänst?	KFN	Plan- och bygglagen. Plan för ökad tillgänglighet och delaktighet	
1.3.4	Uppdatering av skyltar och kartor för tätortsnära slingor och naturområden.	KoF	KLF/ Kommunikationsavdelningen	KFN	Plan- och bygglagen. Plan för ökad tillgänglighet och delaktighet	
1.3.5	Utreda förutsättningar samt utefter resultat anlägga tillgänglighetsanpassade strandsträckor och bryggor längs de större åarna för fritidsfiske och rekreation.	KoF	TF	KFN	Plan- och bygglagen. Plan för ökad tillgänglighet och delaktighet	
1.3.6	Installera teknisk utrustning för att mäta nyttjande av strövmråden/strövstigar.	KoF		KFN		

Hållbart friluftsliv

Ett attraktivt och tillgängligt friluftsliv innebär att fler människor tar sig ut och njuter av naturen. Det i sig är väldigt positivt men ökar samtidigt belastning och slitage.

En viktig del för att säkra och värna naturvärden och möjligheten till naturupplevelser är att på olika sätt skydda naturområden.

Samtliga svenska kommuner har någon typ av skyddad natur som möjliggör fina naturupplevelser. Så även Klippans kommun. Inom kommunen finns sju naturreservat och en nationalpark samt flertalet områden med annan typ av skyddsklassning.

För att minska belastning och slitage i enskilda naturområden bör även mindre välbesökta naturområden lyftas fram via information, på webb eller via press. Riktade verksamhetsinsatser kan genomföras för att synliggöra dessa platser så som guidningar, event, tipsrundor med mera. Satsningar och investeringar på naturområden bör fördelas till flera platser för att öka attraktiviteten även vid de mindre välbesökta naturområdena.

Att hitta och implementera innovativa och miljövänliga lösningar är avgörande för att erbjuda ett attraktivt friluftsliv och samtidigt värna om vår miljö. Klippans kommun bör hålla en ständig omvärldsbevakning för att erbjuda den bästa möjliga naturupplevelse till minsta möjliga miljöpåverkan.

Naturens bästa skydd är människorna som älskar den. Ett ökat intresse och nyttjande av våra grönområden skapar även en ökad kunskap och omtanke till naturen. Kommunen bör därför ha ett främjande förhållningssätt till besökarna i våra naturområden och skapa förutsättningar för dessa att vistas i naturen utan att göra onödig skada.

Den biologiska mångfalden bör beaktas vid anläggande, skötsel och planering av friluftsområden.

1.4	Hållbart friluftsliv					
Nr	Åtgärdsbeskrivning	Huvudansvar	Delansvar	Nämnd	Hänvisning	Kommentar
1.4.1	Utveckling av utvalda mindre besökta friluftsområden för att skapa fler attraktiva utflyktsmål och sprida belastningen på idag högt belastade naturområden.	KoF		KFN		
1.4.2	Marknadsföring av ovan nämnda områden. (1.4.1)	KoF	KLE/ Kommunikationsavdelningen	KFN	Kommunikationsplanen	
1.4.3	Utreda nytta och möjlighet att installera skogs-wifi på utvald plats i friluftsområde. Kan fungera som	KoF	Ett IT	KFN		

utomhuskontor och mötesrum.					
-----------------------------	--	--	--	--	--

Samverkan

Då många aktörer verkar i och kring friluftslivet är samverkan avgörande för att säkra ett tryggt, tillgängligt och attraktivt friluftsliv. Vi delar våra friluftsområden och vår natur med våra grannkommuner, föreningslivet, näringsidkare och organisationer.

Forum för friluftsfrågor bör bildas för att lyfta aktuella frågor, skapa delaktighet och hitta gemensamma vinningar. Se avsnitt aktörer och roller på sida 14.

1.5	Samverkan					
Nr	Åtgärdsbeskrivning	Huvudansvar	Delansvar	Nämnd	Hänvisning	Kommentar
1.5.1	Bildande av forum för friluftsfrågor. Internt och externt.	KoF		KFN		

Allemansrätten

Allemansrätten skyddar vår rätt att röra oss i naturen och är en förutsättning för friluftslivet. ”Inte störa, inte förstöra” är den grundläggande tanken med allemansrätten. Allmänhetens rätt att röra sig i naturen är skyddad i grundlagen ”alla skall ha tillgång till naturen enligt allemansrätten.”

Vid planering av verksamhetsinnehåll riktad mot befolkningen så som ungdomsverksamhet, fritidsverksamhet och skola bör kunskap om friluftsliv och allemansrätten samt fysiska utomhusaktiviteter vara en återkommande och naturlig del av verksamheten.

Kunskap om allemansrätten är en viktig del av att vistas i naturen. Tillgänglig, tydlig och lättförståelig information om allemansrätten och de rättigheter och skyldigheter vi har skall finnas på webbsidan, i tryck och på informationsskyltar i naturområden.

Markägare bör ha god kunskap om allemansrätten. Samverkan och dialog med privata markägare bör ske kontinuerligt. Kommunen bör ge stöd och rådgivning till privata markägare i utvecklingsarbete eller vid eventuella problemsituationer, så som nedskräpning eller högt slitage.

1.6	Allemansrätten					
Nr	Åtgärdsbeskrivning	Huvudansvar	Delansvar	Nämnd	Hänvisning	Kommentar
1.6.1	Säkerställa att korrekt, lättläst och tydlig information om allemansrätten finns tillgänglig via webbsida, i tryck och på skyltar i friluftsområden.	KoF	KLF/ Kommunikationsavdelningen	KFN		